

Gospodarske družbe – po velikosti

Ekonomsko ogledalo

UMAR

številka 10/2003

str. 22

Kazalniki uspešnosti poslovanja gospodarskih družb po velikosti v letu 2002

Kazalniki	Velike	Srednje	Majhne	Skupaj
Število družb	821	975	36,255	38,051
Število zaposlenih	237,657	83,432	148,077	469,166
Neto čisti dobiček (izguba), v mio SIT	170,262	18,067	27,169	215,498
Prihodki/odhodki	1.03	1.02	1.02	1.03
Delež prihodkov od izvoza v skupnih prihodkih, v %	32.6	22.4	13.0	26.0
Dodana vrednost na zaposlenega, v tisoč SIT	6,478	5,159	4,402	5,588
Donosnost sredstev, v %	2.1	1.1	1.0	1.7
Donosnost kapitala, v %	4.0	2.7	2.8	3.6
Dolgovno-kapitalsko razmerje	0.87	1.54	1.77	1.09
Dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev in zalog	0.97	0.94	0.92	0.96

Vir podatkov: AJPES – Podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida družb za leto 2002, preračuni UMAR.

Od vključno leta 2002 dalje morajo družbe **pri razvrstitvi po velikosti upoštevati merila 52.** člena Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o gospodarskih družbah. V primerjavi z merili, ki so veljala do leta 2002 (51. člen Zakona o gospodarskih družbah), je ostalo nespremenjeno samo merilo **povprečnega števila zaposlenih**, ostali dve merili pa sta po novem ožje opredeljeni: namesto vseh prihodkov v poslovnem letu so upoštevani samo **prihodki od prodaje**, namesto povprečne vrednosti aktive na začetku in na koncu poslovnega leta pa samo **vrednost aktive ob koncu poslovnega leta** (gl. EO 3/02:20).

Spremenjena merila so prekinila tendenco povečevanja števila in deleža velikih in srednjih družb ter zmanjševanja števila in deleža majhnih družb, ki smo ga beležili po letu 1998. **V letu 2002** sta se glede na leto 2001 zelo zmanjšala število in delež velikih (število za 44.4%, delež s 4.0% na 2.1%) in srednjih (za 57.4%, delež s 6.1% na 2.6%) ter **povečala število in delež majhnih družb** (za 8.4%, delež z 89.9% na 95.3%).

Čeprav je bilo **velikih družb** malo, so zaposlovale dobro polovico vseh zaposlenih v gospodarskih družbah in največ prispevale k skupnemu poslovanju (59.0% k skupnim prihodkom, k čistim prihodkom od prodaje na tujem trgu celo 73.8%, ustvarile so 58.7% celotne dodane vrednosti ter ob koncu leta razpolagale s 64.7% celotne vrednosti sredstev). Sledijo prispevki **majhnih družb** z 31.6% zaposlenih delavcev, 25.2% skupnih prihodkov, 24.9% celotne dodane vrednosti in 22.2% celotne vrednosti sredstev ter prispevki **srednjih družb** s 17.8% zaposlenih delavcev, 15.8% skupnih prihodkov, 16.4% celotne dodane vrednosti in 13.1% celotne vrednosti sredstev. Največ velikih družb je bilo v predelovalnih dejavnostih (39.5%), prav tako srednjih (39.1%), največ majhnih družb pa v dejavnosti trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (33.7%).

Poslovanje družb se je glede na predhodno leto izboljšalo (gl. EO 6/03:16) in vse tri skupine družb so izkazale **neto čisti dobiček** (pozitivno razliko med čistimi dobički in čistimi izgubami).

Najuspešneje so poslovale **velike družbe**. **Kazalnik celotne gospodarnosti** je bil pri njih (1.03) nekoliko večji kot pri srednjih in majhnih družbah (1.02). Ustvarile so 79.0% celotne vrednosti neto čistega dobička družb ter so imele največjo **donosnost sredstev** (2.1%, srednje 1.1% in majhne družbe 1.0%) **in kapitala** (4.0%, majhne 2.8% in srednje družbe 2.7%). Tudi njihova **produktivnost dela**, merjena z dodano vrednostjo na zaposlenega je bila največja (6.5 mio SIT, srednjih 5.2 mio SIT in majhnih družb 4.4 mio SIT). Samo velike družbe so imele **koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja** manjši od 1 (0.87, srednje 1.54 in majhne družbe 1.77), kar kaže, da so bile najmanj zadolžene. **Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog** je bil pri vseh obravnavanih skupinah družb manjši od 1, vendar pri velikih (0.97) nekoliko večji kot pri srednjih (0.94) in pri majhnih družbah (0.92).

Graf: Osnovni podatki o poslovanju gospodarskih družb po velikosti v letu 2002

